

บทที่ 3

ลักษณะร่วมและลักษณะต่างของโวหารในหัวข้อหนังสือพิมพ์รายวัน

การศึกษาโวหารในหัวข้อหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พ.ศ. 2541 ของหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม คุณภาพ และกิ่งคุณภาพกิ่งประชาชนนิยม จะศึกษาลักษณะร่วมและลักษณะต่างด้านการใช้ภาษา และความหมายของโวหารแต่ละประเภทในหัวข้อ ทั้งนี้การศึกษาวิเคราะห์จะนำถ้อยคำปรับตั้งแต่การใช้คำ กลุ่มคำหรือวลี ประโยค และความหมาย ซึ่งส่งผลให้เกิดโวหารมาพิจารณาด้วย การนำเสนอจะเรียงลำดับความนิยมในการใช้โวหารจากมากไปหาน้อย

การใช้ภาษา

การพิจารณาภาษาในหัวข้อที่เป็นโวหาร พิจารณาได้ทั้งระดับคำ กลุ่มคำ และประโยค ดังนี้

1. คำ

คำที่ใช้ในหัวข้อที่เป็นโวหาร จะมี 2 ลักษณะคือ คำเดี่ยว และคำประสม

1.1 คำเดี่ยว

คำเดี่ยว คือ คำมูล หรือคำคำเดี่ยวที่ไม่สามารถแยกเป็นคำอื่นได้ มีความหมายในตัวเอง อาจจะเป็นคำพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้ (อัครา บุญทิพย์, 2534 : 70)

โวหารในหัวข้อ มักประกอบด้วยคำเดี่ยว 4 ชนิด ได้แก่ คำกริยา คำนาม คำวิเศษณ์ และคำอุทาน

1.1.1 คำกริยา

คำกริยาที่ใช้ในโวหารที่เป็นหัวข้อมักเป็นสกรรมกริยาหรือคำกริยาที่ต้องการกรรมมากกว่าอกรรมกริยา หรือคำกริยาที่ไม่ต้องการกรรม โวหารที่นิยมใช้คำกริยาเดี่ยวมี 6 ประเภท คือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารอติพจน์ โวหารสัทพจน์ โวหารลดความหมาย โวหารประชดเหน็บแนม และโวหารอาวัดพากษ์ ตามลำดับ

1.1.1.1 โวหารอุปลักษณ์

โวหารอุปลักษณ์ คือ โวหารที่นำเอาสิ่งที่ต่างกัน 2 สิ่ง หรือมากกว่า แต่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกันมาเปรียบเทียบว่าเป็นสิ่งหนึ่งโดยตรง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 138) อาจใช้คำ เป็น เท่า คือ ในการเปรียบเทียบหรือไม่ก็ได้ ลักษณะคล้ายอุปมาแต่แสดงโดยนัย ไม่ได้กล่าวชัดเจนอย่างอุปมา

คำกริยาในโวหารอุปลักษณ์ จะเป็นคำกริยาที่ต้องการกรรมมากกว่าคำกริยาที่ไม่ต้องการกรรม ได้แก่ ฟืน เสียบ กรีด เชือด ล้าง แต่ง ชบ อัด อม กิน ชัด หิว ดึง งาบ ชน ล้ม ยา ชง บี จัด จวก ฟัด ทูบ มัด ชน และยับยั้ง คำที่นิยมใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภทคือ “เชือด” คำที่นิยมใช้ในหนังสือพิมพ์ประเภท

ประชานิยม และประเภทคุณภาพ คือ แต่ง ล้าง และกรีด คำที่นิยมใช้ในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมและประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม คือ “อัด” ส่วนคำที่นิยมใช้ในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพและประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมคือ ชน นอกจากนี้ยังพบ คำใหม่ที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมคือ “งาน” จะมีมากในเนื้อหาข่าวการเมือง ของหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ชวก. ประมงสุดทนต์

‘ชวน’ พันตัวการ ‘ลือกสเปก’

(สยามรัฐ 29 มกราคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “พัน” เป็นคำกริยาที่ต้องมีการรองรับ มีความหมายตามบริบทว่า ลงโทษ และกรรมในหัวข้อนี้คือ “ตัวการลือกสเปก”

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

สอบกราวรูต ชวก.

พิษพันธุ์พิชเสนอตั้งอธิบดี

(ไทยรัฐ 1 พฤศจิกายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “ตั้ง” เป็นคำกริยาที่ต้องมีการรองรับ มีความหมายตามบริบทว่า โยกย้าย ให้ไปดำรงตำแหน่งที่อื่น และกรรมในหัวข้อคือ อธิบดี

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

อัด 2 แสนล้าน

กู่ซาก ศก. ครึ่งปีหลัง

(มติชน 5 สิงหาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “อัด” เป็นคำกริยาที่ต้องกรกรรมมารับ มีความหมายตามบริบทว่า สนับสนุน และกรรมในหัวข้อนี้คือ เงินจำนวน 2 แสนล้าน

เมื่อพิจารณาการใช้คำกริยาคำเดียวในหัวข้อที่เป็นไวยากรณ์ปลักษณ์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทประชานิยม และประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม หากพิจารณาการใช้ในเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวการเมืองจะนิยมใช้มากกว่าข่าวสังคมวัฒนธรรม และข่าวสังคมวัฒนธรรมจะนิยมใช้มากกว่าข่าวเศรษฐกิจ

1.1.1.2 โวหารอติพจน์

โวหารอติพจน์ คือ โวหารที่มีข้อความกล่าวให้เกินจริงสำหรับเน้นความ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 139 - 140)

คำกริยาที่ใช้ในโวหารอติพจน์ มักเป็นคำกริยาที่ต้องการกรรม ตัวอย่างคำได้แก่ **ถล่ม** และ **เซ่น** โดยคำดังกล่าวจะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท และ คำ "เซ่น" มักนำเสนอคู่กับกรรมที่เป็นนามธรรมคือ **มีเสื่อ พายุ และไฟใต้**

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

สั่งย้ายด่วนปลัดฯ

เซ่นไฟใต้

(สยามรัฐ 2 กุมภาพันธ์ 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "เซ่น" เป็นคำกริยาที่ต้องการกรรม มีความหมายตามบริบทว่า สั่งเวรชีวิต และกรรมที่มารองรับคือ **ไฟใต้**

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ขี้ พรก. ไม่สะใจ

ถล่มต่อนอกสภา

(ไทยรัฐ 29 สิงหาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ถล่ม" เป็นคำกริยาที่ต้องการกรรม มีความหมายตามบริบทว่า โจมตี คัดค้าน และกรรมที่มารองรับคือ พรก. (ย่อมาจาก พระราชกำหนด) ในหัวข้อนี้ผู้เขียนละครกรรมไว้ แต่พิจารณาได้จากบริบทว่า กรรมดังกล่าวใช้ร่วมกับประโยคข้างต้น

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

ฝ่ายค้านชุด 3 คดีฉาว

ถล่มรัฐบาลเดี่ยว พ.ร.ก. เข้าสภา

(มติชน 25 สิงหาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ถล่ม" เป็นคำกริยาที่ต้องการกรรม มีความหมายตามบริบทว่า ตำหนิอย่างรุนแรง และกรรมที่มารองรับคือ **รัฐบาล**

เมื่อพิจารณาการใช้คำกริยาเดี่ยวในโวหารอติพจน์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ จะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าหนังสือพิมพ์ประชานิยม และหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม หากพิจารณาจำนวนการใช้ในเนื้อหาข่าวพบว่า ข่าวสังคม-วัฒนธรรมจะนิยมใช้มากกว่าข่าวการเมือง

1.1.1.3 ไวยากรณ์ศัพท์

ไวยากรณ์ศัพท์ คือ ไวยากรณ์ที่ใช้คำพ้องเสียงต่างๆ การเปลี่ยนเสียงอาจเกิดจากการใช้คำความหมาย และจังหวะ โดยมุ่งให้เกิดผลตามต้องการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 117 - 118)

คำกริยาเดี่ยวที่ใช้ในไวยากรณ์ศัพท์ มักเป็นคำกริยาที่ต้องการกรรม ตัวอย่างคำได้แก่ **ไอ้ บีม** และ **อ้อม** มีใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ และกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม และคำที่นิยมใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภท คือ "บีม"

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

"พลูโล" แค้นเพื่อนถูกจับ

บีม ยะลา 2 จุด

(สยามรัฐ 2 มกราคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "บีม" เป็นคำกริยาที่ต้องการกรรมมารับ ในบริบทหมายถึง วางระเบิด กรรมที่มารองรับคือ ยะลา

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

เมินคนไทยเหี่ยวอรทวาง

ไม่จ่ายสักสลึง

ไวย จนท. วัดโองฝรั่ง

(มติชน 2 มกราคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ไอ้" เป็นคำกริยาที่ต้องการกรรม ตามบริบทหมายถึง เอาอกเอาใจหรือตามใจ และกรรมที่มารองรับ คือ ฝรั่ง

เมื่อพิจารณาการใช้คำกริยาเดี่ยวในไวยากรณ์ศัพท์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทประชานิยม และประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าวพบว่า ข่าวสังคม-วัฒนธรรมจะนิยมใช้มากกว่าข่าวการเมือง

1.1.1.4 ไวยากรณ์ลดความหมายของคำ

ไวยากรณ์ลดความหมายของคำ คือ ไวยากรณ์ที่ใช้ถ้อยคำที่มีความรุนแรง หรืออาจกระทบกระเทือนใจ เป็นการรักษาน้ำใจผู้ฟังให้มีความสุขสดชื่น ถือเป็นความสุภาพโดยใช้ภาษาเป็นสื่อ (สุจริต เพียรชอบ, 2540 : 88 - 91)

คำกริยาเดี่ยวที่ใช้ในไวยากรณ์ลดความหมายของคำ มักเป็นคำกริยาที่ต้องการกรรม ตัวอย่างคำได้แก่ เป่า ซึ่ง และมั่ว จะมีใช้ในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมและประเภทคุณภาพ ส่วนคำกริยาที่ไม่ต้องการ

กรรมจะมีน้อย ตัวอย่างคำเช่น จุก จะมีใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม นอกจากนี้ยังพบคำใหม่ที่ยังไม่มีในพจนานุกรม คือ ซึ่ง

คำกริยาคำเดียวที่ต้องการกรรมในโวหารการลดความหมายของคำ จะมีใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพ ดังนี้

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

“เสื่อใบ” พ่ายรัก

เพื่อน ซึ่ง แฟน

(ไทยรัฐ 14 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “ซึ่ง” เป็นคำกริยาที่ต้องการกรรม ในบริบทนี้ หมายถึง แย่งชิง เอาไป และกรรมที่มารองรับ คือ แฟน

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

จับ “พระครู” ดัง

มั่ว สึกาทังจิ๋ว

(สยามรัฐ 22 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “มั่ว” เป็นคำกริยาที่ต้องการกรรม ตามบริบทหมายถึง ร่วมหลับนอน หรือมีเพศสัมพันธ์กัน และกรรมที่มารองรับ คือ สึกา

เมื่อพิจารณาการใช้คำกริยาคำเดียวที่ต้องการกรรม ในหัวข้อที่เป็นโวหารลดความหมายของคำจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมจะใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทคุณภาพ หากพิจารณาจำนวนการใช้ในเนื้อหาข่าว พบว่า คำดังกล่าวจะใช้เฉพาะในหัวข้อข่าวสังคม

คำกริยาคำเดียวที่ไม่ต้องการกรรมในโวหารการลดความหมายของคำ จะมีใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม ดังนี้

แพ้แต่เข็รอบ

โคนมจุก

ไปเจอไนจีเรีย

(ไทยรัฐ 26 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “จุก” เป็นคำกริยาที่ไม่ต้องมีกรรม ตามบริบทหมายถึง รู้สึกหนักใจเมื่อต้องไปแข่งขันกับคู่แข่งที่มีฝีมือดี

1.1.1.5 โวหารประชดเหน็บแนม

โวหารประชดเหน็บแนม คือ คำพูดกระทบกระเทียบ เสียดแทง ที่บุคคลหนึ่งกล่าวต่ออีกบุคคลหนึ่ง หรือเกี่ยวกับบุคคลนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 187)

คำกริยาที่ใช้ในโวหารประชดเหน็บแนม จะเป็นคำกริยาที่ไม่ต้องการกรรมมากกว่าคำกริยาที่ต้องการกรรม ตัวอย่างคำได้แก่ ป่วน เป้ และ โละ จะมีใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพ เท่านั้น

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ฝ่ายค้านป่วน

ชาติพัฒนาเป้

(ไทยรัฐ 10 มีนาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้มี 2 คำคือ "ป่วน" และ "เป้" เป็นคำกริยาที่ไม่ต้องการกรรม โดย "ป่วน" มีความหมายว่าเกิดความวุ่นวายขึ้น ส่วน "เป้" มีความหมายว่า เกิดความผิดพลาด หรือไม่เป็นไปตามที่หวังไว้

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ปชป.-ป่วนจี "ชวน"

ปรับ-โละ รมต.

(สยามรัฐ 26 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "โละ" เป็นกริยาที่ต้องการกรรม ตามบริบทหมายถึง ให้ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนมาก และ กรรมที่มารองรับคือ รมต. (ย่อมาจาก รัฐมนตรี)

เมื่อพิจารณาจำนวนการใช้คำเดียวในหัวข่าวที่เป็นโวหารประชดเหน็บแนม จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประชานิยมจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทคุณภาพ โดยเลือกใช้แต่เฉพาะในเนื้อหาข่าวการเมือง

1.1.1.6 โวหารอวัตพากษ์

โวหารอวัตพากษ์ คือ การใช้คำแทนผลของประสาธน์สัมผัส ซึ่งทำให้เกิดการรับรู้ที่ผิดไปจากธรรมดา โดยความเป็นจริงรสเป็นผลของสัมผัสด้วยลิ้น กลิ่นเป็นผลสัมผัสด้วยจมูก และใจเป็นผลสัมผัสของความรัก (วิภา กงกะนันท์, 2522 : 37-60)

คำเดียวในโวหารอวัตพากษ์ เป็นคำกริยาที่ต้องการกรรมมีใช้เฉพาะ ในประเภทข่าวสังคม-วัฒนธรรมของหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม ดังตัวอย่าง

ดาวโป้สูญพันธุ์ นั้นแล้วมีปัญหา

(ไทยรัฐ 25 พฤษภาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ปั้น" เป็นคำกริยาเดี่ยวที่ต้องการกรรม ในบริบทหมายถึง ทำให้มีชื่อเสียง และกรรมในหัวข่าวนี้อีกคือ "ดาวโป้"

ลักษณะร่วมที่ศึกษาพบจากการใช้คำกริยาเดี่ยว คือ โวหารทุกประเภทจะนิยมใช้คำกริยาเดี่ยวในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และเนื้อหาข่าวที่มักนิยมใช้คำดังกล่าวมากที่สุดคือ ข่าวสังคม-วัฒนธรรม ยกเว้นในโวหารอุปลักษณะที่นิยมใช้ในข่าวการเมืองมากกว่าข่าวสังคม-วัฒนธรรม ส่วนโวหารกล่าวประชด-เห็บแถมจะนิยมใช้เฉพาะในข่าวการเมือง นอกจากนี้ ยังพบว่า โวหารอุปลักษณะนี้เป็นโวหารประเภทเดียวที่นิยมใช้คำเดี่ยวในข่าวเศรษฐกิจ

1.1.2 คำนาม

คำนามเดี่ยวที่ใช้ในโวหารที่เป็นหัวข่าว มักใช้คำนามชื่อเฉพาะที่เป็นสมญานามมากที่สุด รองลงมาคือ คำนามทั่วไป และคำนามรวมกลุ่ม ตามลำดับ และโวหารที่นิยมใช้คำนามเดี่ยวจะมี 2 ประเภท คือ โวหารนามนัย และโวหารปฏิรูปจน์

1.1.2.1 โวหารนามนัย

โวหารนามนัย คือ โวหารที่ใช้คำหรือวลี ซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งหนึ่ง มาแสดง ความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด (ราชบัณฑิตยสถาน 2539 : 139-140) โดยส่วนประกอบดังกล่าวกับสิ่งนั้นจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน (กรมวิชาการ, 2541 : 40)

คำนามเดี่ยวที่ใช้ในโวหารนามนัย จะใช้ทั้งคำนามทั่วไปที่หมายถึง อาชีพ เช่น เวที หมอ สถานที่ เช่น รั้ง ตำแหน่งหน้าที่ เช่น แก้วอี และมงกุฎ สมญานามเรียกอวัยวะเพศ เช่น จำปี บุคคลทั่วไปที่ประพฤติดันไม่ดี เช่น เปรด คำนามรวมกลุ่มที่หมายถึง กลุ่มบุคคล เช่น แสบ อินทรี สิงโต แซมบ้า วิสกี และชาบูไร และชื่อเฉพาะที่เป็นสมญานามของบุคคล เช่น สาก และสากกะเบือ โดยคำดังกล่าวมีใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

สูตรแบ่งเค้ก 5 ต่อ 1

กรยี่ตฤตา

สุวัจน์มาคุมหมอ

(สยามรัฐ 30 กันยายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "หมอ" เป็นคำนามทั่วไปหมายถึงอาชีพ ในบริบทนี้หมายถึง กระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ชัยวัฒน์ชศิริ

ลากแก้วอี๋ ๓ปท.

(ไทยรัฐ 5 พฤษภาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “แก้วอี๋” เป็นคำนามทั่วไปที่เป็นสิ่งของ ในบริบทนี้หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

“วิสกี้” ดีเสมอ “ไวกีง” 1-1

“ฝรั่งเศส” คึก

ชีวะ “ซาอู” เข้ารอบวันนี้

(มติชน 18 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “วิสกี้” หมายถึงกลุ่มบุคคลที่เป็นทีมฟุตบอลชาติสกอตแลนด์ เป็นสมญานามที่ใช้เรียกตามผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของประเทศ ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค และอีกคำ “ไวกีง” เป็นสมญานามใช้เรียกนักฟุตบอลทีมชาตินอร์เวย์ ซึ่งอดีตเป็นประเทศที่นิยมใช้เรือไวกีง ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค

เมื่อพิจารณาการใช้คำนามเดี่ยวในหัวข้อข่าวที่เป็นโวหารนามนัย จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากกว่าประเภทประชานิยม และประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม หากพิจารณาการใช้ในเนื้อหาข่าวจะพบว่า ข่าวสังคม-วัฒนธรรมจะนิยมใช้มากกว่าข่าวการเมือง

1.1.2.2 โวหารปฏิรูปพจน์

โวหารปฏิรูปพจน์ คือ การกล่าวถึงเรื่องอื่นนอกเหนือจากเรื่องที่เขียน เช่น กล่าวถึงบุคคล เหตุการณ์ นิทาน หรือ วรรณกรรมอื่นๆ ที่เคยมีมาก่อนแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน 2539 : 5-7) และอาจเป็นการใช้ข้อความที่ดัดแปลงมาจากข้อความอันที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว เช่น วาตะของนักปราชญ์ รัฐบุรุษ กวี สุภาพสิต คำพังเพย หรือผลงานของผู้อื่น (วิภา กงกะนันท์, 2522 : 37-60)

คำนามเดี่ยวที่ใช้ในโวหารปฏิรูปพจน์ จะนิยมใช้คำนามชื่อเฉพาะที่เป็นตัวละครในภาพยนตร์ ตัวอย่างได้แก่ ไรส ฉันทนา อิเหนา โกโบริ และเอเลี่ยน โดยคำดังกล่าวจะใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

อิเหนา "มิดลัญญ์"

ตาย 200

ปีบ "ซูฮาโต" ออก

(สยามรัฐ 17 พฤษภาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "อิเหนา" เป็นชื่อของตัวละครเอกฝ่ายชาย ในบทละครเรื่อง "อิเหนา" มีต้นกำเนิดจากประเทศอินโดนีเซีย ในบริบทหมายถึง ชาวอินโดนีเซีย ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

โรสหวานสนิท

จูบฉ่ำรักดูดดื่ม

(ไทยรัฐ 25 พฤษภาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้ คือ "โรส" เป็นชื่อเฉพาะของตัวละครซึ่งเป็นนางเอก ในภาพยนตร์เรื่อง "ไททานิค" ทำหน้าที่เป็นประธานในประโยค

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

เจอแน่ทอง 5 พันต้น

"โกโบริ" ท้า

(มติชน 21 พฤศจิกายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้ คือ "โกโบริ" เป็นคำนามชื่อเฉพาะของตัวละครตัวเอกในนวนิยายและละครโทรทัศน์เรื่อง "คู่กรรม" ในบริบทหมายถึง ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ ที่ให้ความสนใจและมีบทบาทในการค้นหาทองคำซึ่งเป็นทรัพย์สินของทหารญี่ปุ่น สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นประธานในประโยค

เมื่อพิจารณาการใช้คำนามเดี่ยวในหัวข้อที่เป็นโวหารปฏิรูปพจน์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทประชานิยม และประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวสังคม-วัฒนธรรมจะนิยมใช้มากกว่าข่าวการเมือง

1.1.3 คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์เดี่ยวที่ใช้ในโวหารที่เป็นหัวข้อ จะนิยมใช้รองลงมาจากคำนามเดี่ยว ลักษณะคำมักเป็นคำวิเศษณ์บอกลักษณะอาการและบอกปริมาณ โวหารที่นิยมใช้จะมี 3 ประเภท คือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารสัทพจน์ และโวหารลดความหมายของคำ

1.1.3.1 โวหารอุปลักษณ์

คำวิเศษณ์เดี่ยวในโวหารอุปลักษณ์มักเป็นคำวิเศษณ์บอกลักษณะอาการ ตัวอย่างได้แก่ ร้อน ที่ง
 เหลว หนาว และระอุ และวิเศษณ์บอกจำนวนเช่น และ คำดังกล่าวจะใช้ในหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพ
 กึ่งประชานิยม และประเภทคุณภาพ

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

อธิบดีป่าไม้หนาวคอขึ้นเขียง

มีชื่อติดไฟผลสออบ “สาละวิน”

(มติชน 3 เมษายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “หนาว” เป็นคำวิเศษณ์บอกลักษณะอาการ ในบริบทนี้หมายถึง เกรงกลัวว่าจะ
 ได้รับความเดือดร้อน ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายประธาน “อธิบดีป่า” ของประโยค

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

แลบงับชื้อยา สธ.

พันละ 500

(สยามรัฐ 18 กันยายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “ละ” เป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวน ในบริบทหมายถึง ได้เป็นจำนวนมาก ทำหน้าที่
 ที่ขยายกริยาในประโยค

เมื่อพิจารณาจำนวนการใช้คำวิเศษณ์ในหัวข่าวที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2
 ประเภทปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทคุณภาพ
 และหากพิจารณาการใช้ในเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวการเมืองจะนิยมใช้มากกว่าข่าวเศรษฐกิจ

ลักษณะร่วมของการใช้คำวิเศษณ์เดี่ยว คือ โวหารสัทพจน์ อุปลักษณ์ และลดความหมายของคำ
 ทุกโวหารจะนิยมใช้คำดังกล่าวในหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม และเนื้อหาข่าวที่นิยมใช้ คือ
 ข่าวการเมือง ลักษณะต่างของการใช้คำวิเศษณ์เดี่ยว คือ โวหารสัทพจน์เป็นโวหารประเภทเดียวที่ไม่นิยมใช้คำ
 วิเศษณ์เดี่ยวในข่าวเศรษฐกิจ

1.1.4 คำอุทาน

คำอุทานคำเดี่ยวที่ใช้ในหัวข่าวที่เป็นโวหาร จะใช้เฉพาะในโวหารสัทพจน์ เป็นคำที่นิยมใช้น้อยที่สุด
 มีใช้เฉพาะในเนื้อหาข่าวการเมือง ของหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพเท่านั้น ดังตัวอย่าง

กลมรอบ 3 “อิรักราบ”

รัสเซีย ฮีม! ยีน

คำชาตยติสงคราม

(สยามรัฐ 20 ธันวาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “ฮีม” เป็นคำอุทานที่เปล่งออกมาเมื่อไม่พอใจ ความหมายตามบริบทหมายถึง การแสดงอาการงู ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายประธาน “รัสเซีย”

1.2 คำประสม

คำประสม คือ การนำคำมูลตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาประสมกัน และได้คำใหม่อีกคำหนึ่ง (ดวงมน จิตรจำนงค์ และ อภาพรรณ วรรมโชติ, 2529 : 39-40) นอกจากนี้ยังหมายถึง คำซ้ำ คำซ้อน คำสมาส และ คำสนธิ ด้วย (อัครา บุญทิพย์, 2534 : 70-73)

โวหารในหัวข้อ มักประกอบด้วย คำเดี่ยว 4 ชนิด ได้แก่ คำประสมที่เป็นคำกริยา คำประสมที่เป็นคำนาม คำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์ และคำประสมที่เป็นคำอุทาน

1.2.1 คำประสมที่เป็นคำกริยา

คำประสมที่เป็นคำกริยาในหัวข้อที่เป็นโวหาร จะมีการใช้ในโวหาร 4 ประเภท คือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารนามนัย โวหารแฝงนัย และโวหารประชดเทนิบแนม

1.2.1.1 โวหารอุปลักษณ์

คำประสมที่เป็นคำกริยาในหัวข้อที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ จะมีโครงสร้างคำที่นิยมใช้มากที่สุดคือ คำกริยากับคำนาม ตัวอย่างได้แก่ เย็บปาก จูบปาก จิกัน หมกเม็ด ขึ้นเขียง หมดท่า ล้างบาง ฟันธง ปลูกผี กินป่า ตั้งทัพ ถอดใจ ยิ่งดาบ ซึ่งนรก ฉีกหน้า ตัดตอน หักด่าน สวนหมัด ชักแถว กลืนเลือด ล้างดาว ลงแล้ ลับดาบ ฉีกหน้า จีฟัน พับฐาน ปลูกผี หนีนรก ดึงนรก ลอยลำ ลงดาบ จับมือ ชูดเลือด ชิงพืด ฟอกตัว หมดท่า รับมือ ปลอ่ยผี และเดินหน้า คำกริยากับคำกริยา ตัวอย่างได้แก่ คำเช็ด จับตาย หนีตาย ชักฟอก ไล่จวก แห่ชบ รุมจวก และถูกเก็บ คำนามกับคำวิเศษณ์ ตัวอย่างได้แก่ ปากแข็ง ก้นร้อน และลิ้นแข็ง คำกริยากับคำประสม ตัวอย่างได้แก่ อัดม้าจี คำวิเศษณ์กับคำนาม ตัวอย่างได้แก่ จนมุม และคำกริยากับคำวิเศษณ์ ตัวอย่างได้แก่ รักคุด ลักษณะคำดังกล่าวจะนิยมใช้ในหนังสือพิมพ์ทุกประเภท

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ชาติไทย - ชาติพัฒนา

รวมพรรค

ผสมพันธุ์เพื่อชาติ

(สยามรัฐ 7 เมษายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “ผสมพันธุ์” เป็นคำประสมที่เกิดจากคำกริยา ‘ผสม’ กับคำนาม ‘พันธุ์’ เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ สืบพันธุ์หรือคัดเลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพมาผสมกัน ในที่นี้ใช้

เปรียบเทียบหมายถึง การร่วมมือกันระหว่างพรรคชาติไทยกับพรรคชาติพัฒนา คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกริยาในประโยค

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

'ดอน' เด็ดไฮโซ

ปากแข็ง 'เพื่อน'

(ไทยรัฐ 25 มกราคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ปากแข็ง" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม 'ปาก' กับคำวิเศษณ์ 'แข็ง' เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ พูดยืนยัน เถียงอย่างดื้อด้น หรือไม่ยอมจำนนต่อข้อเท็จจริง คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำนาม 'ดอน'

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

ควม.วงแตก เลื่อนซักฟอก

พลิกโล่ ครม!

อ้างเจตจำนง 3-6 ชัด รธน.

(มติชน 4 ธันวาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "วงแตก" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม 'วง' กับกริยา 'แตก' เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ ขาดความสามัคคีในหมู่คณะ คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำนามที่เป็นประธานคือ "ควม" (ย่อมาจาก พรรคความหวังใหม่)

เมื่อพิจารณาการใช้คำประสมที่เป็นคำกริยาในโวหารอุปลักษณ์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากกว่าประเภทประชานิยม และประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวการเมืองจะนิยมใช้มากกว่าข่าวเศรษฐกิจ

1.2.1.2 โวหารนามนัย

คำประสมที่เป็นคำกริยาในหัวข่าวที่เป็นโวหารนามนัย มักมีโครงสร้างคำเกิดจาก คือ คำกริยากับคำนาม ตัวอย่างได้แก่ ลงขัน ต่อสาย ยืมมือ และความงกฏ โดยจะใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

'เหวียง' ลำปางรอน

ต่อสายพม่า

ช่วยจับส่งกลับไทย

(สยามรัฐ 1 พฤศจิกายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ต่อสาย" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำกริยา 'ต่อ' กับคำนาม 'สาย' เมื่อประสมกัน จะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิม ในที่นี้หมายถึงการต่อสายโทรศัพท์ ดังนั้น จึงหมายถึงการพูดติดต่อกันทางโทรศัพท์ คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกริยาหรือในประโยค

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

แฉเล่ห์ ส.ส. เลี้ยง "รอน"

ยืมมือ ชรก.

ทิ้งบหมื่น ล.

(มติชน 25 สิงหาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ยืมมือ" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำกริยา "ยืม" กับคำนาม "มือ" เมื่อประสมกัน จะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ การหลอกใช้คนอื่นให้ลงมือกระทำบางอย่างแทน เพื่อให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกริยาของประโยค

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

น้ำใจหลังไหล

ลงขันช่วย

ทายาทฝรั่งเลิก

(มติชน 20 กรกฎาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ลงขัน" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำกริยา "ลง" กับคำนาม "ขัน" เมื่อประสมกัน จะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิม คือ เอาเงินใส่ลงไปในขันเพื่อช่วยในงานต่างๆ ในที่นี้หมายถึงการร่วมกันให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกริยาของประโยค

เมื่อพิจารณาการใช้คำประสมที่เป็นคำกริยาในโวหารนามนัย จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมและประเภทประชานิยม โดย 2 ประเภทหลังจะนิยมใช้คำดังกล่าวในปริมาณที่เท่ากัน หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาพบว่า นิยมใช้ในข่าวสังคม-วัฒนธรรมมากกว่าข่าวการเมือง

1.2.1.3 ไวยาหารแฝงนัย

คำประสมที่เป็นคำกริยาในหัวข้อที่เป็นไวยาหารแฝงนัยจะไม่นิยมใช้มากนัก มีใช้แต่เฉพาะในเนื้อหาข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ดังตัวอย่าง

'สามสี' ตรวจงานเจอดี

ชรก. 'แรงงาน' ริด 100 ล้าน

(มติชน 18 มิถุนายน 2541)

คำประสมที่ขีดเส้นใต้คือ "เจอดี" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำกริยา "เจอ" กับคำวิเศษณ์ "ดี" เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ รู้หรือเห็นในสิ่งที่ไม่ควรรู้ หรือรู้เห็นในสิ่งที่ผู้อื่นต้องการปกปิดคำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยาในประโยค

1.2.1.4 ไวยาหารประชดเหน็บแนม

คำประสมที่เป็นคำกริยาในหัวข้อที่เป็นไวยาหารประชดเหน็บแนม จะใช้แต่เฉพาะในเนื้อหาข่าวสังคม-วัฒนธรรม ของหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ดังตัวอย่าง

ไวกิ่งหมอดฟอร์ม

เสมอวิสกี้ 1-3

(สยามรัฐ 18 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "หมอดฟอร์ม" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำกริยา "หมอด" กับคำนาม "ฟอร์ม" (เป็นคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ คือ "Form" หมายถึง รูปแบบ) เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมในบริบทนี้หมายถึง มีความสามารถลดน้อยลง คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกริยาในประโยค

เมื่อพิจารณาการใช้คำประสมที่เป็นคำกริยา ในไวยาหารของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท พบว่าหนังสือ-พิมพ์ประเภทคุณภาพที่ใช้ไวยาหรานามนัยและไวยาหารประชดเหน็บแนม จะนิยมใช้คำดังกล่าวในเนื้อหาข่าวสังคม-วัฒนธรรมเหมือนกัน โดยในไวยาหรานามนัยจะนิยมใช้มากกว่าในไวยาหารประชดเหน็บแนม ส่วนในหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมจะนิยมใช้คำดังกล่าวในเนื้อหาข่าวการเมืองด้วยปริมาณที่เท่ากัน

ข้อสังเกต คือ ไม่พบการใช้คำประสมที่เป็นคำกริยาในหัวข้อที่เป็นไวยาหาร จากเนื้อหาข่าวเศรษฐกิจของหนังสือพิมพ์ประเภทใด

1.2.2 คำประสมที่เป็นคำนาม

คำประสมที่เป็นคำนามในหัวข้อที่เป็นไวยาหาร จะมีใช้ในไวยาหาร 5 ประเภท คือ ไวยาหารอุปลักษณะ ไวยาหรานามนัย ไวยาหารอวัตพากษ์ ไวยาหารแฝงนัย และไวยาหารประชดเหน็บแนม

1.2.2.1 โวหารอุปลักษณ์

คำประสมที่เป็นคำนามในหัวข้อที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ จะนิยมใช้คำประสมที่มีโครงสร้างเกิดจากการประสมคำนามกับคำนามมากที่สุด ตัวอย่างได้แก่ วิชามาร ม้าเหล็ก นกเขา ผงนรก ยานรก ปาร์ตี้นรก ผับนรก ไฟใต้ เจ้าพ่อ หน้ากาก ตีนผี เดนนรก ไข่ดาว สิงโคเคน ไอ้เสือ เดนนรก บัญชีเลือด ไฟนรก และ สิงห์กัญชา รองลงมาคือ คำนามกับคำประสม ได้แก่ เดนช่างกล ผียาบ้า ยกธงขาว หมอนกเขา กระเช้านรก และมือน้ำกรด คำนามกับคำวิเศษณ์ ได้แก่ พี่เบิ้ม ภัยมืด ไอ้โม่ และเส้นใหญ่ และคำนามกับคำกริยา ได้แก่ เส้นตาย ทะเลรัก ลูกตุ๊กตัก และเดนนตาย คำดังกล่าวจะมีใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

‘ไฟใต้’ หนักข้อ
บุกเผาบ้านข้า

(ไทยรัฐ 10 มีนาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “ไฟใต้” เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม 2 คำ คือ “ไฟ” กับ “ใต้” ในที่นี้ใช้เปรียบเทียบ ความวุ่นวาย เต็มดร้อนที่ได้รับกับ “ไฟ” คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

จับ ผงนรก
คา ‘ตอนเมือง’

(สยามรัฐ 29 พฤษภาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “ผงนรก” เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม 2 คำ ได้แก่ “ผง” กับ “นรก” เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ คือ ยาเสพติดชนิดหนึ่ง มีฤทธิ์ร้ายแรง ทำให้ผู้ติดยาที่ไม่ได้เสพเกิดความทุกข์ทรมานเหมือนตกนรก ในที่นี้หมายถึงเฮโรอีน คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกรรมในประโยค

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

‘ธารินทร์’ ซาบซึ้งนักวิชาการ
ฝาก การบ้าน ฟันเศรษฐกิจ

(มติชน 14 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “การบ้าน” เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม 2 คำ ได้แก่ “การ” กับ “บ้าน” เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิม คือ งานที่ครูกำหนดให้นักเรียนไปทำ ในบริบทนี้หมายถึง งานที่ต้องนำไปขบคิดต่อ คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกรรมในประโยค

เมื่อพิจารณาการใช้คำประสมที่มีโครงสร้างเกิดจากคำนาม 2 คำ ในโวหารอุปลักษณ์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทคุณภาพ และประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชาชนนิยม หากพิจารณาการใช้ในเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวสังคม-วัฒนธรรมจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าข่าวการเมือง และข่าวการเมืองจะนิยมใช้มากกว่าข่าวเศรษฐกิจ

1.2.2.2 โวหารนามนัย

โวหารนามนัย คือ โวหารที่ใช้คำหรือวลีซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งหนึ่ง มาแสดงความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 139-140) โดยส่วนประกอบดังกล่าวกับสิ่งนั้นจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน

คำประสมที่เป็นคำนามในหัวข้อที่เป็นโวหารนามนัย จะมีโครงสร้างเกิดจากคำนามกับคำกริยามากที่สุด ตัวอย่างได้แก่ ภูเขา มือแฉ่ มือถล่ม มื่อยิ่ง เวทีตลก มืออุ้ม และปลาไหล รองลงมาคือ คำนามกับคำวิเศษณ์ ตัวอย่างได้แก่ สิงห์ดำ ผู้ดี มือมืด เนื้อสด สีกากี และฟ้าขาว คำนามกับคำนาม ตัวอย่างได้แก่ โคนม ตราไก่ ทิมไก่ ราชครู เจ้ามรรณะ และลมกรด และคำนามกับคำประสม ตัวอย่างได้แก่ เจ้าลูกหนัง ลูกทัพฟ้า เจ้ากำปั้น และ มือสินบน โดยคำดังกล่าวนี้จะใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม เช่น

ลาแล้วเวทีตลก

ล้อต๊อกลง

ดันเม็ย - เล่นแทน

(ไทยรัฐ 6 พฤศจิกายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "เวทีตลก" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม "เวที" กับคำกริยา "ตลก" เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ สถานที่ที่ใช้แสดงตลก ในบริบทนี้จะหมายถึง อาชีพตลก คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

'สิงห์ดำ' ได้ที่ที่แพะไล่ 'ประมวล'

กฤษฎีกาเปิด 2 ช่อง

(สยามรัฐ 13 พฤศจิกายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "สิงห์ดำ" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม "สิงห์" กับคำวิเศษณ์ "ดำ" เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่คือ กลุ่มบุคคลที่สำเร็จการศึกษาด้านรัฐศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมีตำแหน่งสำคัญในหน่วยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น
 'น้ำ' ประกาศกลางวันเกิด
 รวม 'ปลาไหล'

(มติชน 7 เมษายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ปลาไหล" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม "ปลา" กับคำกริยา "ไหล" เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ ปลาชนิดหนึ่งมีลำตัวยาว ลื่น และจับตัวได้ยาก ในบริบทนี้เป็นสมญานามหมายถึง พรรคชาติไทย คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกรรมในประโยค

เมื่อพิจารณาการใช้คำประสมที่เป็นคำนามในโวหารนามนัย ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม จะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทคุณภาพ และประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม หากพิจารณาจำนวนการใช้ในเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวสังคม-วัฒนธรรมจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าข่าวการเมือง

1.2.2.3 โวหารอวัตพากษ์

คำประสมที่เป็นคำนามในหัวข้อที่เป็นโวหารอวัตพากษ์ จะมีโครงสร้างเกิดจากการใช้คำ ดังนี้ คำกริยากับคำวิเศษณ์ เช่น สาวหล่อ และรักชม และคำวิเศษณ์กับคำนาม เช่น หวานใจ คำดังกล่าวจะมีใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมและประเภทคุณภาพ

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ปุมพินัยกรรม

ซูซ่า - สาวหล่อ

(ไทยรัฐ 24 ธันวาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "สาวหล่อ" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม "สาว" กับคำวิเศษณ์ "หล่อ" เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ ผู้หญิงที่มีหน้าตาดีละม้ายคล้ายผู้ชาย คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

สาวรักชมคิดสั้น

ดิ่ง 10 ชั้นดับอนาถ

(สยามรัฐ 17 พฤศจิกายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "รักชม" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม "รัก" กับคำวิเศษณ์ "ชม" เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่คือ ความรักที่ทำให้เกิดความทุกข์ทรมาน คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นส่วนขยายประธานในประโยค

เมื่อพิจารณาการใช้คำประสมที่เป็นคำนามในโวหารอวตพากษ์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพจะนิยมใช้คำดังกล่าวในปริมาณที่เท่ากัน หากพิจารณาการใช้ในเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวสังคมวัฒนธรรมและข่าวการเมืองจะนิยมใช้คำดังกล่าวด้วย ปริมาณที่เท่ากัน

1.2.2.4 โวหารแฝงนัย

โวหารแฝงนัย คือ ความคิดที่เจตนาสื่อสารให้แตกต่างหรือตรงข้ามกับความหมายตามตัวอักษร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 128)

คำประสมที่เป็นคำนามในหัวข้อที่เป็นโวหารแฝงนัย มักนิยมใช้คำประสมที่มีโครงสร้างเกิดจาก คำนามกับคำนาม ตัวอย่างคำได้แก่ คุณตัว และผักเทวดา คำดังกล่าวจะใช้ในหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่ง-คุณภาพกึ่งประชานิยม และประเภทประชานิยม เช่น

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

สธ. สำรวจธุรกิจ 'กาม' หัวไทย

'คุณตัว' เหลือ 63 หมื่น

(มติชน 18 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "คุณตัว" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม "คุณ" ซึ่งเป็นคำนามที่ใช้เรียกนำหน้าบุคคลเพื่อแสดงความยกย่อง กับคำนาม "ตัว" ในที่นี้หมายถึงผู้ประกอบการอาชีพขายบริการทางเพศ เมื่อประสมกันจึงหมายถึง การเยาะเย้ยถึงอาชีพที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมอย่างมีนัยแฝง

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

'วิรัช' แก่เกี้ยว

สอบผักเทวดา

(ไทยรัฐ 30 กันยายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ผักเทวดา" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม "ผัก" กับ "เทวดา" เมื่อประสมกัน จะให้ความหมายใหม่ที่มีนัย ว่าผักดังกล่าวมีราคาสูงมากจนคนธรรมดาไม่น่าจะซื้อหาได้

เมื่อพิจารณาการใช้คำประสมที่เป็นคำนามในโวหารแฝงนัย จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภท ปรากฏว่า ทั้งหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมและประเภทประชานิยมจะนิยมใช้คำดังกล่าวในปริมาณที่เท่ากัน หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวสังคม-วัฒนธรรมและข่าวการเมืองจะนิยมใช้ในปริมาณที่เท่ากัน

1.2.2.5 โวหารประชดเหน็บแนม

คำประสมที่เป็นคำนามในหัวข้อที่เป็นโวหารประชดเหน็บแนม จะนิยมใช้คำประสมที่มีโครงสร้าง

เกิดจากการประสมระหว่างคำนามกับคำวิเศษณ์ ตัวอย่างเช่น ไอ้เหี้ยม โดยจะใช้เฉพาะในข่าวสังคม-วัฒนธรรมจากหนังสือพิมพ์ของประเภทประชาชนนิยม ดังตัวอย่าง

ลากคอไอ้เหี้ยม

มีอน้ำกรด

สาตหน้า นศ. สาว

(ไทยรัฐ 14 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “ไอ้เหี้ยม” เป็นคำประสมที่เกิดจากคำนาม “ไอ้” ซึ่งเป็นคำนามที่ใช้ประกอบคำอื่นบอกให้รู้ว่าเป็นเพศชายหรือสัตว์ตัวผู้ กับคำวิเศษณ์ “เหี้ยม” เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิม หมายถึง บุคคลที่มีความโหดร้ายเกินมนุษย์ปกติ คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกรรมในประโยค

สรุปภาพรวมด้านความนิยมในการใช้คำประสมในหัวข้อที่เป็นโวหาร พบว่า โวหารทุกประเภทจะนิยมใช้คำนามประสมในหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม และพบว่าหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะนิยมใช้คำดังกล่าวในเนื้อหาข่าวประเภทสังคม-วัฒนธรรมและประเภทการเมือง และโวหารประชดเหน็บแนมเป็นเพียงโวหารเดียวที่นิยมใช้แต่เฉพาะในเนื้อหาข่าวประเภทสังคม-วัฒนธรรม

ลักษณะร่วมด้านโครงสร้างคำประสมที่เป็นคำนาม ในหัวข้อที่เป็นโวหารประชดเหน็บแนมส่วนใหญ่จะนิยมใช้คำที่มีโครงสร้างเกิดจากคำนามกับคำวิเศษณ์ มีเพียงโวหารแฝงนัยเท่านั้นที่นิยมใช้แต่โครงสร้างคำที่เกิดจากคำนามกับคำนาม

1.2.3 คำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์

คำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์ในหัวข้อที่เป็นโวหาร จะมีใช้ในโวหาร 3 ประเภท คือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารนามนัย และโวหารสัทพจน์

1.2.3.1 โวหารอุปลักษณ์

คำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์ในหัวข้อที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ นิยมใช้คำประสมที่มีโครงสร้างเกิดจากคำวิเศษณ์กับคำกริยามากที่สุด ตัวอย่างได้แก่ หนักข้อ หวิดดับ มั่นหยด และเกือบตาย คำดังกล่าวจะใช้เฉพาะในข่าวการเมือง ของหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม เช่น

เบลเยี่ยมหวิดดับ

นำ 2 ลูก

ถูกเม็กซิโกไล่ทัน

(ไทยรัฐ 22 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “หวิดดับ” เป็นคำประสมที่เกิดจากคำวิเศษณ์ คือ “หวิด” กับ “ดับ” เมื่อประสมกัน ให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ เกือบแพ้ คำดังกล่าวทำหน้าที่ขยายประธานคือ “เบลเยี่ยม”

1.2.3.2 ไวยาหรณามนัย

คำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์ในหัวข้อที่เป็นไวยาหรณามนัย จะนิยมใช้คำประสมที่มีโครงสร้างเกิดจาก คำกริยากับคำนาม ตัวอย่างได้แก่ ยกครัว จะใช้ในเนื้อหาข่าวสังคม-วัฒนธรรม ของหนังสือพิมพ์ประเภท กึ่งคุณภาพกึ่งประชนนิยม ดังตัวอย่าง

เช่น 'ปีเสือ' 5 วันครึ่งร้อย

สลดที่พิจิตรตายยกครัว

(มติชน 5 มกราคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ยกครัว" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำวิเศษณ์ "ยก" กับคำนาม "ครัว" เมื่อประสม กันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ รวมทุกคนในครอบครัว คำดังกล่าวทำหน้าที่ขยายกริยา ในประโยค

1.2.3.3 ไวยาหรณาสัทพจน์

คำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์ในหัวข้อที่เป็นไวยาหรณาสัทพจน์ จะนิยมใช้คำประสมที่มีโครงสร้างเกิดจาก คำวิเศษณ์ 2 คำ ตัวอย่างได้แก่ พิลึกก๊กกือ จะปรากฏใช้ในเนื้อหาข่าวสังคม-วัฒนธรรม ของหนังสือพิมพ์ ประเภทประชนนิยม ดังตัวอย่าง

ยิงดูพิลึกก๊กกือ

ฮือพิสุจน์

สัตว์ประหลาดอีที

(ไทยรัฐ 18 มีนาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "พิลึกก๊กกือ" เป็นคำประสมที่เกิดจากคำวิเศษณ์ 2 คำ ได้แก่ "พิลึก" กับ "ก๊กกือ" เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมคือ แปลกมาก คำดังกล่าวทำหน้าที่ขยาย กรรมในประโยค

เมื่อพิจารณาการใช้คำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์ ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทประชนนิยมจะนิยม ใช้มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชนนิยม หากพิจารณาการใช้จำแนกตาม ตามเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวประเภทการเมืองนิยมใช้ข่าวเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะข่าวเศรษฐกิจจะมีเนื้อหาเป็นข่าว หนักที่ต้องเน้นนำเสนอข้อเท็จจริง โดยไม่ต้องมีการขยายความซึ่งอาจก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากความ เป็นจริง

1.2.4 คำประสมที่เป็นคำอุทาน

คำประสมที่เป็นคำอุทานในหัวข้อที่เป็นไวยาหรณาสัทพจน์จะมีใช้เฉพาะในไวยาหรณาสัทพจน์เพียงไวยาหรณเดียว คำที่พบคือ โอ้โฮ จะใช้ในเนื้อหาข่าวสังคม-วัฒนธรรม ของหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ดังตัวอย่าง

ไอ้โฮ อาจหาญ
ไม่ตีบเพศแม่

(สยามรัฐ 12 ตุลาคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ “ไอ้โฮ” เป็นคำประสมที่เกิดจากคำวิเศษณ์ 2 คำ ได้แก่ “ไอ้” กับ “โฮ” เมื่อประสมกันจะให้ความหมายใหม่ หมายถึง คำเปล่งออกมาแสดงความตกใจหรือประหลาดใจ

เมื่อพิจารณาการใช้คำประสมในหัวข้อ พบว่า โวหารอุปลักษณ์เป็นโวหารที่มีลักษณะเอื้อต่อการสร้างคำใหม่ได้ โดยเฉพาะคำประสมที่เป็นคำกริยา เพราะโวหารอุปลักษณ์มีวิธีการสร้างคำเพื่อสื่อความหมายได้อย่างมีลีลา ส่วนโวหารสัทพจน์จะมีลักษณะเด่นด้านการเน้นความหมายที่เกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก โดยการใช้คำประสมที่เป็นคำอุทาน

2. กลุ่มคำหรือวลี

กลุ่มคำหรือวลี เป็นส่วนประกอบของประโยค หรือเรียกว่าหน่วยประโยค จะประกอบด้วยคำตั้งแต่หนึ่งคำขึ้นไป ถ้าคำเดียว เรียกว่า คำหลัก ถ้ามากกว่าหนึ่งคำก็จะเป็นคำหลักกับคำขยาย (ดวงมน จิตรจำนงค์ และอภาพรรณ วรณโชติ, 2529 : 53)

หน่วยประโยคหรือวลี ที่ปรากฏในหัวข้อที่เป็นโวหาร จะมี 3 ชนิดคือ กริยาวลี นามวลี และพิเศษวลี¹ ดังนี้

2.1 กริยาวลี

กริยาวลี หมายถึง คำกริยาเดี่ยว หรือคำกริยากับส่วนขยาย ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบหน่วยกรรมของประโยค (ดวงมน จิตรจำนงค์ และอภาพรรณ วรณโชติ, 2529 : 54)

กริยาวลีที่ใช้ในโวหารที่เป็นหัวข้อ มักเป็นหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรมมากกว่ากริยาที่ต้องการกรรม โวหารที่นิยมใช้มี 4 ประเภท คือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารสัทพจน์ โวหารอติพจน์ และโวหารนามนัย

¹ พิเศษวลี คือ กลุ่มคำที่นำหน้าด้วยคำวิเศษณ์และทำหน้าที่เหมือนคำวิเศษณ์ (บรรเทา กิตติศักดิ์, 2533 : 113) อนึ่ง การเรียกชื่อวลีประเภทนี้ของนักวิชาการอาจมีความแตกต่างกันดังนี้ บรรเทา กิตติศักดิ์ (2533 : 113) เรียกว่า วิเศษณ์วลี ขณะที่ ดวงมน จิตรจำนงค์ และอภาพรรณ วรณโชติ (2529 : 54) เรียกว่า พิเศษวลี ในงานวิจัยนี้เลือกใช้คำ “พิเศษวลี”

2.1.1 โวหารอุปลักษณ์

กริยาวลีที่ใช้ในโวหารอุปลักษณ์ มักจะเป็นหน่วยกริยาที่ต้องการกรรม มากกว่าหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรม ตัวอย่างหน่วยกริยาที่ต้องการกรรม ได้แก่ สั่งฟันไม่เลี้ยง ฝ่าล้างครว เชือดน้มนม ยาโหด ลับดาบ รอเชือด รุมทั้ง ถึงคิวฟัน หยุตปล้น รุมขยำ สั่งรับมือ และสั่งฟัน และตัวอย่างหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรม ได้แก่ ถล่มไร่น้ำหนักชดกันฝุ่นตลบ ฟันไซก๊อก งามถอนทุน ออย่าหลบมุ่มมิด และดิ่งเหว กลุ่มคำดังกล่าว ดังกล่าวจะใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

ทำ 'สนั่น' ออย่าหลบมุ่มมิด

'2 หมอ' ชีดสู้!

ลั่น 'หน้าตัวเมีย - กูไม่กลัวมึง'

(มติชน 26 มีนาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "ออย่าหลบมุ่มมิด" เป็นหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรมมารองรับ ในบริบท หมายถึง ให้ออกมาเจรจา

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

แปรรูปฟันพิษ ครม.ชวน

ชดกันฝุ่นตลบ

(ไทยรัฐ 21 พฤษภาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "ชดกันฝุ่นตลบ" เป็นหน่วยกริยาไม่ต้องการกรรม ในบริบทหมายถึง การนำเรื่องไม่ดีของแต่ละฝ่ายที่มีมากมายมาเปิดเผยให้ทราบกัน

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

देंง บิ๊ก คร. เช่นคอมพ์

'ชวน' ลับดาบ

รอเชือด อดีต 'รมต'

(สยามรัฐ 17 มกราคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "ลับดาบรอเชือด" ในบริบทหมายถึง เตรียมข้อมูลไว้ให้พร้อม เพื่อแก้ข้อกล่าวหา และตอบโต้กลับ

เมื่อพิจารณาการใช้กริยาในหัวข่าวที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมจะนิยมใช้คำดังกล่าวในเนื้อหาข่าวทุกประเภท ยกเว้นในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ที่นิยมใช้เฉพาะในหัวข่าวประเภทการเมือง

2.1.2 ไวยาหารสัทพจน์

กริยาวลีที่ใช้ในไวยาหารสัทพจน์ จะเป็นหน่วยกริยาที่ต้องการกรรมมากกว่าหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรม ตัวอย่างหน่วยกริยาที่ต้องการกรรม ได้แก่ อัดเบรียง ลันเบรียง ได้กรีด และ ฮือพิสุจน์ และตัวอย่างหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรม ได้แก่ ติดพรีบ และ ได้เฮ กลุ่มคำดังกล่าวจะใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม เช่น

สาวไทย ได้กรีด

ลีโอนาดโมาแน

(ไทยรัฐ 9 พฤษภาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "ได้กรีด" เป็นหน่วยกริยาที่ต้องการกรรมมารองรับ และกรรมที่มารองรับคือ ลีโอนาดโ ในบริบทหมายถึง ได้แสดงความชื่นชม

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

คนตงงาน ได้เฮ

รับ 9 หมื่นอัตรา

(สยามรัฐ 5 สิงหาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "ได้เฮ" เป็นหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรมมารองรับ ในบริบทหมายถึง รู้สึกดีใจ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชาชนนิยม เช่น

เปิดชื่อ 'กกด จว'

ทั่ว ปท.

ผู้ว่า ติดพรีบ

(มติชน 5 สิงหาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "ติดพรีบ" เป็นหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรมมารองรับ ในบริบทหมายถึง ได้รับเลือกเป็นจำนวนมาก

เมื่อพิจารณาการใช้กริยาในหัวข้อที่เป็นไวยาหารสัทพจน์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยมจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทคุณภาพและกึ่งคุณภาพกึ่งประชาชนนิยมที่นิยม หากพิจารณาการใช้คำดังกล่าวตามเนื้อหาข่าว พบว่า ชาวสังคม-วัฒนธรรมนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าชาวการเมือง ทั้งนี้เพราะไวยาหารสัทพจน์มักเกิดจากการแสดงอารมณ์ความรู้สึก จึงเหมาะที่จะใช้ในหัวข้อที่ไม่เน้นความจริงจึงเหมือนการใช้ชาวการเมืองที่เป็นข่าวหนักและมีความเคร่งเครียด

2.1.3 โวหารอดิพจน์

กริยาวลีที่ใช้ในโวหารอดิพจน์ จะเป็นหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรมมากกว่าหน่วยกริยาที่ต้องการกรรม ตัวอย่างหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรม ได้แก่ สูบหมดตัว และ สาวไส้กันและ และตัวอย่างหน่วยกริยาที่ต้องการกรรม ได้แก่ บินตามหา กลุ่มคำดังกล่าวจะใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม และประเภทคุณภาพ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม เช่น

'เอ้ ชูติมา' แฉเสีย

สูบหมดตัว

(ไทยรัฐ 16 กรกฎาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "สูบหมดตัว" เป็นหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรมมารองรับ บริบทหมายถึง ถูกฉ้อโกงเอาทรัพย์สินส่วนตัวไปจนหมด

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

หวังใหม่ร้อน

สาวไส้กันและ

(สยามรัฐ 6 กุมภาพันธ์ 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "สาวไส้กันและ" เป็นหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรมมารองรับ ในบริบท หมายถึง นำเรื่องที่ไม่ดีของฝ่ายตรงข้ามมาเปิดเผย

เมื่อพิจารณาการใช้กริยาวลีในหัวข้อที่เป็นโวหารอดิพจน์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยมจะนิยมใช้กลุ่มคำดังกล่าวมากกว่าประเภทคุณภาพ โดยจะนิยมใช้เฉพาะในเนื้อหาข่าวสังคมวัฒนธรรม ส่วนหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยมจะนิยมใช้คำดังกล่าวในหัวข้อการเมือง

2.1.4 โวหารนามนัย

กริยาวลีที่ใช้ในโวหารนามนัย จะเป็นหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรม นิยมใช้ในข่าวสังคม-วัฒนธรรมของหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม ดังตัวอย่าง

ลิเรียม - ทรุด!

หยอดน้ำเกลือ

(ไทยรัฐ 27 เมษายน 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "หยอดน้ำเกลือ" เป็นหน่วยกริยาที่ไม่ต้องการกรรมมารองรับ ในบริบท หมายถึง ต้องได้รับการดูแล และเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล

2.2 นามวลี

นามวลี หมายถึง คำนามคำเดี่ยว คำสรรพนามคำเดี่ยว คำนามกับส่วนขยาย หรือคำสรรพนามกับส่วนขยาย อาจทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคชนิดใดชนิดหนึ่ง ต่อไปนี้คือ หน่วยประธาน หน่วยกรรม และหน่วยนามเดี่ยว

นามวลีที่ใช้ในโวหารที่เป็นหัวข้อ มักเป็นหน่วยกริยามากกว่าหน่วยประธาน เพราะเนื้อหาข่าวนิยมเน้นการนำเสนอถึงตัวผู้ถูกกระทำมากกว่าผู้กระทำ โวหารที่นิยมใช้มี 3 ประเภท คือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารนามนัย โวหารอธิพจน์ ตามลำดับ

2.2.1 โวหารอุปลักษณ์

นามวลีที่ใช้ในโวหารอุปลักษณ์ มักทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมมากกว่าหน่วยประธาน ตัวอย่างนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม ได้แก่ แก๊งกินเมือง ไอ้เสือโหด กระสือกินเมือง คดีเขมื่อบป่า คดีงาบป่าสัก แก๊งใบไม้ร่วง นรกซัดๆ พืชแรงหึง และซาก ศก. ส่วนตัวอย่างนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ได้แก่ พืชพันธุ์พืช แก๊งยานรก ระเบิดเป็นแพชั่น และ ไอ้ตัวดูด สธ. หน่วยประโยคดังกล่าวจะใช้ในหนังสือพิมพ์ ทั้ง 3 ประเภท

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

แฉ 'ไอ้ตัวดูด' สธ.

งาบพัน ล.

สุเทพเจอทุบโต๊ะ

(สยามรัฐ 1 พฤศจิกายน 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "ไอ้ตัวดูด สธ." (ย่อมาจาก กระทรวงสาธารณสุข) เป็นนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ในบริบทหมายถึง บุคคลที่ทุจริตในโครงการที่เกี่ยวกับยาของกระทรวงสาธารณสุข

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

แก๊งยานรก

ฆ่าตัดพยาน

(ไทยรัฐ 3 เมษายน 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "แก๊งยานรก" เป็นนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ในบริบทหมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

ครูไต้หวัน ทภ. 4 อารักขา

มุจาฮิดีนรับสิ้น

6 สมาชิก 'แก๊ง' ไบไม่ร่วง

(มติชน 13 มกราคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "แก๊งไบไม่ร่วง" เป็นนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายในหน่วยกรรม ในบริบท หมายถึง ขบวนการก่อการร้ายที่มุ่งกำจัดข้าราชการตำรวจและครู ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อพิจารณาการใช้นามวลีในหัวข้อที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากกว่าประเภทประชานิยม และประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวสังคม-วัฒนธรรมจะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าข่าวการเมือง

2.2.2 โวหารนามนัย

นามวลีที่ใช้ในโวหารนามนัย มักทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมมากกว่าหน่วยประธาน ตัวอย่างนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม ได้แก่ มีดหมอ มาเฟียมีสี คนมีสี สีเดียวกัน 4 ตัวแสบ และ 7 ตัวแสบ และ ตัวอย่างนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ได้แก่ เทพเทือก เขื่อนบินมรณะ อัครวินสีสัม แก๊งคนมีสี และ 4 ขาใจ หน่วยประโยคดังกล่าวจะใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพ

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

สังสัยคนมีสีฆ่า

ดร. คนดัง

สำนัก "ทีดีอาร์ไอ"

(ไทยรัฐ 22 สิงหาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "คนมีสี" เป็นนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมของประโยคแรก และเป็นประธานของประโยคถัดมา หมายถึง ข้าราชการ

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

'เหยื่อ' บินมรณะ

ร้องเทือก

แรงแรมทั้งสมบัติ

(สยามรัฐ 16 ธันวาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ “เหยื่อบินมรณะ” เป็นนามวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยค ในบริบทหมายถึง ผู้เคราะห์ร้ายที่ประสบอุบัติเหตุเครื่องบินตกที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เมื่อพิจารณาการใช้นามวลีในหัวข้อที่เป็นโวหารนามนัย จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม จะนิยมใช้คำดังกล่าวมากกว่าประเภทคุณภาพ หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าว พบว่า ข่าวสังคม-วัฒนธรรมจะใช้คำดังกล่าวมากกว่าข่าวการเมือง

2.2.3 โวหารอดีพจน์

นามวลีที่ใช้ในโวหารอดีพจน์ จะทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมในประโยค ตัวอย่างได้แก่ พวกทำชาติพัง ตัวการทำสก.พัง คู่บอลสนามแตก และนักสู้ใจสิงห์ โดยจะปรากฏในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

จับตาคู่บอลสนามแตก

‘ไทย’ หัก ‘กาตาร์’

(มติชน 12 ธันวาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ “คู่บอลสนามแตก” เป็นนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมในประโยค ในบริบทหมายถึง คู่ทีมแข่งขันฟุตบอลที่มีผู้ชมสนใจมากเป็นพิเศษ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

สั่งฟันไม่เลียง

พวกทำชาติพัง

(ไทยรัฐ 9 พฤษภาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ “พวกทำชาติพัง” เป็นนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมในประโยค ในบริบทหมายถึง กลุ่มบุคคลซึ่งทุจริตและเป็นต้นเหตุให้ประเทศขาดความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

เชือด ไอ้ไม่ง ๒ปท.

ตัวการทำสก.พัง

(สยามรัฐ 11 เมษายน 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ “ตัวการทำสก.พัง” (สก. ย่อมาจาก เศรษฐกิจ) เป็นนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายในหน่วยกรรม ในบริบทหมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทุจริตทำให้เศรษฐกิจของชาติขาดความมั่นคง

เมื่อพิจารณาการใช้นามวลีในหัวข้อที่เป็นโวหารอดีพจน์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม จะนิยมใช้กลุ่มคำดังกล่าวมากกว่าประเภทประชานิยมและ

ประเภทคุณภาพ หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าว พบว่า ชาวเศรษฐกิจจะนิยมใช้นามวลีในปริมาณที่เท่ากับกับข่าวสังคม-วัฒนธรรม

ลักษณะร่วมของการใช้นามวลีในหัวข้อที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ โวหารนามนัย และโวหารอติพจน์ ปรากฏว่าโวหาร ทั้ง 3 ประเภท จะนิยมใช้นามวลีในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพ หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าว พบว่า โวหารอุปลักษณ์และโวหารนามนัยนิยมใช้นามวลีในข่าวสังคม-วัฒนธรรมมากกว่าข่าวการเมือง ส่วนโวหารอติพจน์ไม่นิยมใช้ในข่าวการเมือง แต่จะนิยมใช้ในข่าวเศรษฐกิจ

2.3 พิเศษวลี

พิเศษวลี หมายถึง คำพิเศษคำเดียว หรือคำพิเศษกับส่วนขยาย ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคชนิดหน่วยเสริมพิเศษ

พิเศษวลีที่ใช้ในโวหารที่เป็นหัวข้อ มักจะทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมพิเศษในประโยค และโวหารที่นิยมใช้จะมี 3 ประเภท คือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารอติพจน์ และโวหารนามนัย

2.3.1 โวหารอุปลักษณ์

พิเศษวลีที่ใช้ในโวหารที่เป็นหัวข้อ จะเป็นหน่วยเสริมขยายกริยาเป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างได้แก่ 5 นาทีดินพรวด หลังซักฟอก และหน่วยเสริมขยายประธาน ได้แก่ ล้วนระดับประเทศ กลุ่มคำดังกล่าวจะใช้ในเนื้อหาข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพเท่านั้น

ตัวอย่างหัวข้อที่ใช้หน่วยเสริมขยายกริยาในโวหารอุปลักษณ์ เช่น

‘หมัก’ หิวมะนาว

‘ปราบงู’

5 นาทีดินพรวด

(สยามรัฐ 12 ตุลาคม 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ “5 นาทีดินพรวด” เป็นพิเศษวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมขยายกริยา “ปราบงู” ว่าระยะเวลาเพียง 5 นาที ู หรือในที่นี้หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องมีปฏิกริยาอาการทันที

ตัวอย่างหัวข้อที่ใช้หน่วยเสริมขยายกรรมในโวหารอุปลักษณ์ ได้แก่

เผยทีมสังหารโหด

ล้วนระดับพระกาฬ

คดีฆ่าโหด ‘ตร. 191’

(สยามรัฐ 18 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้ คือ “ล้วนระดับพระกาฬ” เป็นพิเศษวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมขยายกรรม “ทีมสังหารโหด” ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสามารถมาก ไนบริบทนำไปเปรียบกับ “พระกาฬ” ซึ่งเป็นเจ้าแห่งความตาย เชื่อว่าหากพระกาฬปรากฏที่ใด จะต้องมีคนตายที่นั่น

2.3.2 โวหารอดิพจน์

พิเศษวลีที่ใช้ในโวหารอดิพจน์ มักเป็นหน่วยเสริมที่ทำหน้าที่ขยายกรรมมากที่สุด ตัวอย่าง ได้แก่ จนชาติพัง จมหายทั้งเมือง รองลงมา คือหน่วยเสริมขยายกริยา ตัวอย่างเช่น โกลาหลทั้งเมือง จะนิยมใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพ

ตัวอย่างหัวข้อที่ใช้หน่วยเสริมขยายกรรมในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

สลัดแผ่นดินไหว

ฝั่ง 5 พันศพ

จมหายทั้งเมือง

(สยามรัฐ 2 มิถุนายน 2541)

กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้คือ "จมหายทั้งเมือง" เป็นพิเศษวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมขยายกรรม "5 พันศพ" ว่าจมหายลงไปในซากตึกเป็นจำนวนมาก ในที่ใช้เปรียบว่าเกือบทั้งเมืองซึ่งเป็นเรื่องเกินจริง

ตัวอย่างหัวข้อที่ใช้หน่วยเสริมขยายกริยาในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

โกลาหลทั้งเมือง!

ทวยป่วน

เจ้ามือชักดาบแผ่น'

(ไทยรัฐ 18 กันยายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้ คือ "โกลาหลทั้งเมือง" เป็นพิเศษวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมขยายกริยา "ป่วน" ว่ามีความวุ่นวายกันไปทั่ว ด้วยการเปรียบเทียบความเกินจริงกับคำ "ทั้งเมือง"

เมื่อพิจารณาการใช้พิเศษวลีในหัวข้อที่เป็นอดิพจน์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภท ปรากฏว่าจะนิยมใช้คำดังกล่าวในปริมาณที่เท่ากัน โดยใช้ในหัวข้อประเภทเดียวกัน คือ สังคม-วัฒนธรรม ลักษณะต่างคือ ในหนังสือพิมพ์ประชานิยมจะนิยมใช้พิเศษวลีในเนื้อหาข่าวเศรษฐกิจด้วย

2.3.3 โวหารนามนัย

พิเศษวลีที่ใช้ในโวหารนามนัย จะนิยมใช้หน่วยเสริมที่ทำหน้าที่ขยายกรรมในเนื้อหาข่าวสังคม-วัฒนธรรมของหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ดังตัวอย่าง

ประกบยิงครูใต้

ปิด รร. ยกอำเภอบ

(สยามรัฐ 21 มกราคม 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "ยกอำเภอบ" เป็นพิเศษวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมขยายกรรม "รร." (รร. ย่อมาจาก โรงเรียน) ว่าเป็นการปิดการเรียนการสอนของโรงเรียนทั้งหมดในอำเภอบ

ลักษณะร่วมของการใช้กลุ่มคำในโวหารอุปลักษณ์ โวหารอติพจน์ และโวหารนามนัย คือ จะนิยมใช้พิเศษวลีในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ และหากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าว พบว่า จะนิยมใช้ในข่าวสังคม-วัฒนธรรม และมีเพียงโวหารอุปลักษณ์เท่านั้นที่นิยมใช้ในข่าวการเมือง

3. ประโยค

ประโยค คือ การนำกลุ่มคำมาเรียงกันให้มีความหมายสัมพันธ์กัน โดยอย่างน้อยต้องรู้ว่า ใคร ทำอะไร สำหรับเนื้อหาความต่อเนื่องว่า กับใคร หรืออะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร อาจปรากฏหรือไม่ปรากฏ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และความชัดเจนที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อในแต่ละประโยค ดังนั้น โครงสร้างที่จะเป็นประโยคได้จึงต้องมีส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ ภาคประธาน และภาคแสดง (อัศรา บุญทิพย์, 2534 : 87)

ในงานวิจัยนี้ ได้ศึกษาพบวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยคเพื่อการสื่อสาร 2 ลักษณะ คือ บอกเล่า และปฏิเสธ

3.1 ประโยคบอกเล่า

ประโยคบอกเล่า คือ ประโยคที่ต้องการส่งสารบอกว่า ประธานของประโยคทำอะไร คือ อะไร อยู่ที่ไหน ในสภาพใด อย่างไร (อัศรา บุญทิพย์, 2534 ; 93) ประโยคบอกเล่าในหัวข้อที่เป็นโวหารทุกโวหาร ส่วนใหญ่เป็นประโยคสมบูรณ์¹ ซึ่งประกอบด้วยภาคประธาน และภาคแสดง และประโยคไม่สมบูรณ์² ที่มีโครงสร้างประโยคโดยการละประธาน ละกรรม ใช้ประธานร่วมกับประโยคอื่น และสลับตำแหน่งหน้าที่

3.1.1. โวหารอุปลักษณ์

ประโยคในหัวข้อที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ จะนิยมใช้ประโยคบอกเล่าที่สมบูรณ์มากกว่าประโยคบอกที่ไม่สมบูรณ์

3.1.1.1 ประโยคสมบูรณ์ จะใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ดังนี้

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

แก๊งยานรก

ฆ่าตัดพยาน

(ไทยรัฐ 3 เมษายน 2541)

¹ ประโยคสมบูรณ์ หมายถึง ประโยคที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ ภาคประธาน และภาคแสดง (อัศรา บุญทิพย์, 2534 : 87)

² ประโยคไม่สมบูรณ์ หมายถึง ประโยคที่มีองค์ประกอบไม่ครบ 2 องค์ประกอบ โดยจะละภาคประธาน และมีภาคแสดงเพียงอย่างเดียว

ประโยคที่ขีดเส้นใต้คือ “แก้งยานรกฆ่าตัดพยาน” เป็นประโยคบอกเล่าที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย ภาคประธานคือ แก้งยานรก และภาคแสดงคือ ฆ่าตัดพยาน โดยมีกริยาวลี “ฆ่าตัด” เป็นกริยา และ“พยาน” เป็นกรรม

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

อ้างคนจนหากิน

‘ชวน’ กรีด

กระสื่อเมือง

(สยามรัฐ 22 มีนาคม 2541)

ประโยคที่ขีดเส้นใต้คือ “ชวนกรีดกระสื่อเมือง” เป็นประโยคบอกเล่าที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย ภาคประธานคือ ชวน และภาคแสดงคือ กรีดกระสื่อเมือง โดยมี “กรีด” เป็นกรรมกริยา “กระสื่อเมือง” เป็นกรรม

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

ป้อนข้อมูลลับ ‘เสธ.สนั่น’

ถึงคิวฟัน ‘ผู้ว่า’

พัวพันผลยาสูบ ‘สาละวิน’

(มติชน 6 มีนาคม 2541)

ประโยคที่ขีดเส้นใต้คือ “เสธ. สนั่นถึงคิวฟันผู้ว่า” เป็นประโยคบอกเล่าที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย ภาคประธานคือ เสธ.สนั่น และภาคแสดงคือ ถึงคิวฟันผู้ว่า โดยมี “ถึงคิวฟัน” เป็นกริยาวลีทำหน้าที่เป็นกริยาที่ต้องการกรรม และกรรมที่มารองรับคือ “ผู้ว่า”

เมื่อพิจารณาการใช้ประโยคบอกเล่าในหัวข้อที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมนิยมใช้มากกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ และประเภทคุณภาพ นิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม หากพิจารณาการใช้ตามเนื้อหาข่าว พบว่าข่าวการเมืองนิยมใช้มากกว่าข่าวสังคม-วัฒนธรรม และข่าวสังคม-วัฒนธรรมนิยมใช้มากกว่าประเภทข่าวเศรษฐกิจ

3.1.1.2 ประโยคบอกเล่าไม่สมบูรณ์ จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท มักมีโครงสร้างเกิดจากการละประธานมากที่สุด รองลงมา คือใช้ประธานร่วมกับประโยคอื่น และสับตำแหน่งหน้าที่